

פרק המוכר שדהו

מתניתין:

כט-ב א. כתוב [בהר כ"ז כה-כז] "כי ימוך אחיך ומכר מאחוזתו [ענין שדות אחוזה ייקראו השדות שנפלו בירושה לכל אחד מישראל בחילוק הארץ, וכן מי שזכה ונוספה אחוזתו מחמת הסיבת נחלה על ידי בת יורשת נחלה – חינוך מצוה של"ט, ועיין מנחת חינוך שם אות כ"ז בנדפס מחדש]. ובא גואלו הקרוב אליו וגאל את ממכר אחיו [ואין הלוקח יכול לעכב]."

"ואיש כי לא יהיה לו גואל [שיכול לגאול ממכרו] והשיגה ידו [של מוכר] ומצא כדי גאולתו."

"וחשב את שני ממכרו [כמה שנים היו מהמכירה ועד היובל: כך וכך! ובכמה מכרתיה לך: בכך וכך! עתיד היית להחזירה ביובל! נמצאת קונה כל שנה בכך וכך! אכלת אותה שלש שנים או ארבע, הוצאת את דמיהן מן החשבון] והשיב את העודף [טול את מה שנשאר אחר שהוצאת דמי שנים שעברו מן החשבון, שהוא עודף בדמי המקח על מה שכבר אכל הלוקח] לאיש אשר מכר לו [והוא נקרא "גרעון כסף"] ושם לאחוזתו."

ב. כתיב [בהר כ"ה ד-טו] "וכי תמכרו ממכר לעמיתך וגו' אל תונו איש את אחיו."

[ועל כן:]

"במספר שנים אחר היובל [דע כמה שנים יש עד היובל, ולפי אותו מספר שנים שנתרו עד היובל שאז תחזור למוכר] תקנה מאת עמיתך, במספר שני תבואות [כפי מספר השנים שתעשה השדה תבואה ביד הלוקח] ימכר לך [המוכר ללוקח]."

"לפי רב השנים [מהמכר עד היובל] תרבה מקנתו, ולפי מעט השנים תמעט מקנתו, כי מספר תבואות הוא מוכר לך!"

ממה שאמרה תורה: "במספר שני תבואות ימכר לך", למדו חז"ל:

שהמוכר את שדהו בשעת ניהוג היובל, אינו מותר המוכר לגאול את השדה מן הלוקח פחות משתי שנים מעת שמכרה, שנאמר: "במספר שני תבואות ימכר לך", ודרשו חז"ל: שתהא השדה ביד הלוקח "שני תבואות", ומיעוט רבים שתים. [אבל לאחר שתי שנים, פודה המוכר את שדהו מן הלוקח וגורע מן הכסף שנתן כפי מספר השנים⁽¹⁾ שעברו, ואפילו בעל כרחו של לוקח].

מספר תבואות הוא מוכר לך". ואם כן, השמיטה שאין בה תבואה לא תחשב בחשבון השנים. ותירץ הרש"ש, שלגבי הגאולה כתוב רק "וחשב את שני ממכרו". ומשמע שמחשבים את כל השנים.

1. פירש רש"י שאם מכר עשר שנים לפני היובל בעשר ליטרין נמצא שמכר כל שנה בליטרא. ואם נשארו חמש שנים נותן חמש ליטרין. ותמה הרש"ש, הרי בעשר שנים יש גם שנת שמיטה שלא זורעים בה, וכתוב בפסוק "כי